

Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se

robin.moberg@regeringskansliet.se

Fusk vid antagning till högskoleutbildning – vad händer sen? (U2019/04230/UH)

Umeå universitets yttrande

1. Bakgrund.

Umeå universitet har anmodats lämna synpunkter på rubricerad departementspromemoria.

Utredningen om fusk vid högskoleprovet har tidigare lämnat ett delbetänkande *Kontroller vid högskoleprovet – ett lagförslag om åtgärder mot fusk* (SOU 2019:37). Umeå universitet har i oktober 2019 yttrat sig över denna.

Utredningen har nu lämnat sitt slutbetänkande (SOU 2019:50) där man lämnar förslag angående tilläggsuppdraget som handlar om att ta ställning till om beslut om återkallande av antagning på grund av fusk också ska leda till att godkänt betyg på en högskolekurs återkallas.

Utredningens förslag avser alla typer av vilseledande eller fusk vid antagning och är alltså inte avgränsad till fusk vid högskoleprov. Förslagen begränsas till vad som ska gälla i betygsfrågan när det beslutas om återkallande av antagning till utbildning på grund- och avancerad nivå.

I Umeå universitetets beredning av ärendet har juridisk expertis vid universitetsförvaltningen och juridiska institutionen erbjudits lämna synpunkter på betänkandet.

2. Sammanfattning

Umeå universitet bifaller utredningens förslag om tillägg i högskoleförordningen för att tydliggöra hanteringen av beslut om återkallande av antagning till följd av att sökande lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter. Vi menar dock att formuleringarna i respektive paragraf behöver förtydligas respektive omformuleras för att reglerna inte ska kunna uppfattas som ett skydd för fuskare.

3. Synpunkter

Umeå universitet är generellt positiv till utredningens förslag och uppskattar den grundliga genomgång av de olika överväganden man gjort i betygsfrågan. Vi lämnar närmare synpunkter på respektive förslag om ändring i högskoleförordningen nedan.

Utredningens förslag: Det författningsregleras att betyg kvarstår vid återkallelse av antagning

När det gäller förslaget till att införa ny paragraf i högskoleförordningen (6 kap. 24 a §) som innebär att studenter ska kunna behålla sina betyg på de avklarade kurserna trots att själva antagningsbeslutet har återkallats har Umeå universitet ingen annan åsikt. I kurser som har resulterat i godkända betyg har studenten kunnat visa på kunskaper, färdigheter, förmågor och förhållningssätt på ett sådant sätt som uppställts i kursernas mål. Umeå universitet anser det vara alltför ingripande och inte proportionerligt om betygen på kurserna inte får behållas. Umeå universitet anser även att de ärenden som avser betyg på kurserna är så skilda från själva antagningsbeslutet att de vilseledande uppgifterna under antagningen inte kan anses ha påverkat betygen.

Formuleringen i den nya paragrafen anser vi dock som aningen problematisk eftersom det finns risk att, som utredningen själv skriver på sid 107, en reglering ger "en missriktad signal till berörda och till allmänheten". Vidare skriver utredningen "Genom en reglering kan det uppfattas som att samhället garanterar fuskaren ett skydd..." Den nuvarande lydelsen är formulerad så att den kan uppfattas som en förmån för fuskaren. Därför bör paragrafen omformuleras.

Umeå universitet föreslår följande skrivning i Hf 24 a §

Ett beslut om att återkalla antagningen till en utbildning på grundnivå eller avancerad nivå till följd av att sökanden lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter medför inte att beslut om betyg på kurs ska anses ha tillkommit genom oriktiga eller vilseledande uppgifter.

Utredningens förslag: En tidsgräns för återkallande av antagning införs

Beträffande förslaget om ny paragraf i högskoleförordningen (7 kap. 4 b §) anser Umeå universitet att lydelsen: "Ett sådant återkallelsebeslut som avses i 6 kap. 24 a §..." är lätt att missuppfatta och föreslår en något förändrad lydelse till "Ett sådant återkallelsebeslut om antagning som avses i 6 kap. 24 a §...", dvs. ett tillägg om att det är återkallelsen av antagningsbeslutet som avses.

När det gäller tidsgränsen för att kunna göra detta föreslås den till när examensbevis för den aktuella utbildningen har utfärdats. Umeå universitet håller med om att det behöver finnas en preskriptionstid. Det kan dock finnas situationer där bestämmelsen kan leda till oönskade konsekvenser, till exempel om en student överklagar ett beslut om återkallelse av antagning och den rättsliga processen dras ut på grund av att studenten ansöker om anstånd för att exempelvis inkomma med kompletteringar i målet. Detta skulle kunna få till följd att examensbevis hinner utfärdas trots att förhållandet med vilseledande uppgifter redan är föremål för en rättslig process. Visserligen utgör valet av överinstans att handläggningstiderna förhoppningsvis inte blir så långa, men vi vill ändå uppmärksamma att ovan nämnda situation kan uppstå.

Utredningens förslag: Reglerna för överklagande förtydligas och ändras

Ett tillägg i 12 kap. 2 § p. 9 högskoleförordningen föreslås. Umeå universitet tillstyrker detta då vi anser att rätten att överklaga ett sådant återkallelsebeslut är av stor vikt av rättssäkerhetsskäl då konsekvenserna av ett sådant beslut är av väsentlig betydelse för studenten. Rätten till högre utbildning kan även anses vara en sådan civil rättighet som enligt Europakonventionen alltid ska få överklagas. Umeå universitet tillstyrker även att Överklagandenämnden för högskolan (ÖNH) är en lämplig instans för att pröva frågan. ÖNH är en lämplig instans utifrån såväl sin expertkompetens som att handläggningstiderna kan hållas relativt korta.

UMEÅ UNIVERSITET

Beträffande lydelsen i tillägget, samma synpunkt som ovan, att det får gärna framgå att det är återkallelsebeslut *om antagning* som avses.

Yttrandet har fastställts av rektor Hans Adolfsson efter föredragning av utredare Helena Lindvall.